

ԾԱԶԻԿ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԶԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՏՂՈՑ ԵՒ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՅԱՏՈՒԿ

Ա. Շրջան, Թիւ 11

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Վարդավառ.	ՎԱՀԱՆ ՎՐԴ. ՊԱՐՏԻԶԱԳԹԻ
Այծը (պատկերազարդ ոտանաոտ)	ԱՂԵՔՍ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
Հաւկիթի վրայ փորագրութիւն	ՅՈՐ ՅՈՐԵԱՆ
Մեկուն եւ ձանճը (առակ)	ՅԷՆԷԼՍԵ
Դպրոցականներու բաժինը	ԵԴՈՒԱՐԴ ԶՈՓՈՒՐԵԱՆ
Պզտիկ Բարի Տղան (քերթօն)	ԿՈՄՍՈՒՀԻ ՏՔ ՍԷԿՐԻՌ
Նախագան Բազմէլք եւ երկու տղա	
Հոկայ ձուկ մը	
Շունի պատմութիւն	

Հանելուկ, Հառուական հարցում եւայլն.

Գ/ն 20 փաթա

Տպագրութիւն ԾԱՂԻԿ, Կալաթա

Տ. ԲԵՆԻԱՄԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

ՊՈԼՍՈՑ ԵՒ ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Տարեկան 30 զրուշ : Վեցամսեայ բաժնեզին չկայ :

ԱՐՏԱՍԱՀԱՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Տարեկան 7 ֆրանք :

ԲԱՑԱՐԶԱԿԱՊԷՍ ԿԱՆՈՒԿ

Բաժնեզինները կարելի է ղրկել Օսմ. մանտաբութով, փոխ՝ գրով, եւ կամ զրուշմաթուղթով (20 հատը 20 զրուշի հաշուով) :

Ծանուցման, բաժանորդագրութեան եւ թերթին վերաբերող ամէն կարգի գործառնութեանց համար զիմել մի՛ միայն՝

{زغايك غزتهسى}

درعالمده غلطده قورشونلى خاندده نومرو ۷

«ԾԱՂԻԿ» ՀԱՆԴԷՍ

Կ. Պոլլա, Ղալաթիա, Դուրչունլու խան, թիւ 7

ՍԱԳԱԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

REVUE "DZAGHIK,"

Constantinople, Galata, Kourchoum Han, N° 7.

ՄԱՆԶՈՒՄԷ

Պատկերադարձ Օրաթերթ առատտեան : Քաղաքական, դրական, գիտական, աղագային եւ տնտեսական : Տարեկան բաժնեզինն է Պոլսոյ համար 80, գաւառաց համար 108, իսկ վեցամսեայ Պոլսոյ համար 50 եւ գաւառաց համար 60 զրուշ : Զեւրէ՝ հատը 10 փարա :

ՌՕՊԷՐԴ ՔՈԼԷՃ

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կ'ոկոխ Սեպտ. 5/18ին : Կարգադրութիւններ եղած են վաճառականական ուսումը բաղձացուած կատարելութեամբ աւանդելու համար : Վարժարանիս մասնաւոր բժիշկը՝ ուսանողներու առողջութեան, մարմնամարզներուն եւ խաղերուն, ինչպէս նաեւ վարժարանիս ընդհանուր առողջապահական վիճակին վրայ կը հսկէ : Մարմնամարզի նոր եւ գեղեցիկ շէնք մը կառուցուած է նորոգապէս, իր մէջ ունենալով մարմնամարզի ամէն տեսակ զործիքներ, վերջին դրութեանց համաձայն :

ՌՐՆ Է

Տղաքներու եւ զպրոցականներու համար ամէնէն աղէկ դրատունը .

— Զաւմահըրար Մեծ Նոր խանին ցակ, ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԳԸԼԸՃ, ՃԵԱՆԻ Կեղրոնական Նոր Գրատունը .

ԾԱՌԻԿ

(682) Ի. ՏԱՐԻ — ԹԻԻ 11

28 ՅՈՒԼԻՍ 1907

ՎԱՐՈՎԱՆՈՒ

Չկայ աշխարհիս մէջ տօն մը, որ հնազոյն ըլլայ Վարդավառէն: Զօրս-հինգ հազար տարուան տօն է աս, վասնզի հաստատուած է Նոյ նահապետէն:

Բոլոր հայերը ի վաղուց կը տօնեն Վարդավառը: Ամէն ատեն և ամէն տեղ Հայերը գոյնզգոյն ծաղիկներով, կարմիր վարդերով վարդապսակ զարդարուեցան և զարդարեցին նաև իրենց բազինները կամ տաճարները, անոր համար այս տօնը վարդապատկոյն է: Հայերը իրարու վրայ ջուր սրկեցին կամ գետերու և ձորերու մէջ լողացին, աղանիներ թուցին ի յիշատակ Նոյի և Զրհեղեղին, մատաղներով ցնծացին Վարդավառի անունով: Այն օրէն ի վեր, Զրհեղեղէն ետք, երբ Աստուած օրհնեց մարդկութիւնը և իր ծիրանի գօտին կապեց, այն օրէն ի վեր երբ Նոյ բազկատարած աղօթեց և Աստուծոյ օրհնութիւն խնդրեց համօրէն մարդկութեան համար, այն օրէն ի վեր տօնուեցաւ Վարդավառը:

Ո՛ր լուսաղբիւրներ ու կաթնաղբիւրներ, ո՛վ ականակիտ վրտակներ, ձեր վճիռ կաթիլները որոնք վէտ վէտ կը ցոլան, չե՞ն միթէ վկայ թէ Վարդավառը ո՛րքան կաթողին և հաւատքով տօնուեցաւ միշտ:

Հին ատենները այս աշխարհախումբ տօնը կը տօնուէր Նաւասարդի առաջին օրը:

Վարդավառի հինաւուրց տօնը ա՛լ աւելի փառաւորապէս սկսաւ կատարուիլ երբ Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ նուիրագործեց զայն կեսարիայէն Սուրբ Կարապետի մարմինը Մուշ փոխադրելով: Այնուհետև եկեղեցական քնարն ալ սկսաւ դովարանել այն վարդը, որու կոկոնէն դուրս ծլեցաւ ու ծաղկեցաւ հոգեւոր փրկութեան Արեւը և Լոյսը:

* * *

Բիշ մըն ալ խօսինք Վարդավառի սովորութիւններու և անդուլթիւններու վրայ, որոնք մանաւանդ գտնաւորներու մէջ տարածուած են:

Վարդավառի օրերուն մէջ, տեղ տեղ անցորդ մը միւս անցորդը կը հրէ դէպի լիճը կամ առուն որ տղկուի, թրջուի ոտքէն մինչեւ գլուխը: Թրջուողը նոյնը կ'ընէ ուրիշի մը և այսպէս կը շարունակուի այս տարօրինակ միտութիւնը աղաղակներով ու ծիծաղներով թունդ հանելով լեռ ու ձոր: Եթէ գետ կամ լիճ չկայ, աղբիւրներէ ցընցողիկ (ֆիսիկ) ըստեւ խաղալիքով ջուր կ'առնեն և հեռուէն ջուր կը ցայտեցնեն ու կը թրջեն անցորդները: Շատերը թէեւ չեն ուզեր իրենց տուններէն դուրս ելլել չտղկուելու համար, բայց մանրիկներու անհանդարտութենէն աւելի ևս կը նեղուին, որոնք տիկերով և բարջերով ջուր կը թափեն այսպիսիներու վրայ գոչելով.

— «Ելէք ո՛վ մեռնի, ո՛վ սաղ մնայ գալ տարու Վարդավառին»:

Թաղէ թաղ կամ գիւղէ գիւղ ձիարշաւներու պառակտ կ'ըսուի. զըզդիկներով (հողէ աման) իրարու կը զարնուին, կը կըսուին կը ջանան զիրար ջուրին մէջ ձգել և մխրճել: Վայ անոր որ յաղթուի, ջուրը ձգուի կամ մխրճուի, ամօթահար կը քաշուի և ալ խումբին մէջ մտնելէ արգիլուած կը մնայ: Այսօր պարմանիներ կ'ըմբշամարտին և փայտխաղ խաղալով կը մրցին վայելելով հանդիտականներուն ծափերը: Յաղթականները՝ հանդիսապետէն վարդապետակ մրցանակ կ'առնեն, զոր կը բոլորեն իրենց գլխանոցներուն շուրջը: Իսկ հարմներու և կոյսերու պարերու տեսարանն է հիանալի: Հապա գոմէշները իրարու հետ կռուիլ տալու խաղը. ո՛րքան անեղ և որքան սրտատրոփ է այդ տեսարանը զգայուն սիրտերու համար:

Տարեւորները օր առաջ պնտկ ի ձեռին մատաղցուի համար ժողովք, հանգանակութիւն կ'ընեն, որպէսզի մատաղ ընելով երաչաութեան, մարախի, ժանտախտի և ուրիշ արկածներու չեն թարկուին: Դաշտերէն այլեւայլ հունձքերու որաներ ժամ կը բերեն և կը դնեն սեղանին վրայ Տէրտէրին հետ սա աղօթքը ընելով. «Տէր պահէ մեզ Վարդավառի բուքէն ու կարկուտէն, Տէրն տասի տաք ու շոգէն»: Տեղ տեղ արգիլուած է Վարդավառէ առաջ խնձոր ուտելը, ինչպէս խաղող ուտելը Աստուածածնէն առաջ: Տեղ տեղ դեռ կայ դատկական հաւկիթին ոլէս իրարու խնձոր տալու սովորութիւնը. դալար ճիւղի վրայ փաթթած վարդ կամ անթաւամ, գինեղբուկ, չուշան, նունուֆար և այլ ծաղիկներ ու խնձորներ ժամու սեղանին վրայ բերելն ու չարելն է պարտք անհրաժեշտ:

Վարդավառի շարաթական պահքէն զսա անոր նախորդ շա-
րաթն ալ կը պահեն շատեր որուն կ'ըսեն «Աթուք» : Տղեկներ
միշտ կը յորդորուն որ այս պահքը պահեն, որպէսզի Ս. Կարա-
պետէն չնորհք և իմաստութիւն առնուն :

Վարդավառի վարդ չնորհքը և Ս. Կարապետի վառ իմաստու-
թիւնը կը մաղթենք մենք ալ մեր պղտիկներուն :

ՎԱՀԱՆ ՎՐԴ. ՊԱՐՏԻԶԱԿՏԻ

Ա Յ Ծ Ն

Հասա ծառի մը բունին տակ,
Նըւարդ և Արտակ
Քոյր և եղբայր, քովէ քով,
Խորունկ զարմանքով,
Մօրուք այժ մը կը դիտեն
Որ իրենց մօտէն,

Կանանչ խոտերուն վերայ
Սրագ կը սուրայ:

Այժը ծուռիկ, անճոռնի
Եղջիւրներ ունի,
Եւ կարճ պոչիկ մ'ալ որ վեր
Շիտակ է ցըցուեր,
Եւ չորս ալ ոտքեր ճըկուն
Որոնց վրայ կանգուն
Կը կըրէ ճերմակ ու սեւ
Մարմինն իր թեթեւ:

Տուն կը դառնան երբ զըւարթ
Արտակ ու Նըւարդ
Կը փարին տաքուկ գիրկին
Իրենց մայրիկին
Եւ երկուքը մէկ բերան
—Անո՛ւշ տեսարան—
«Մայրիկ, կ'ըսեն մենք այսօր
«Ձենք յուզեր սալոր...»

«Ո՛չ խաղալիկ, ո՛չ շաքար,
Մեր գործին չեն դար:
«Այսօր տեսանք մենք ճամբան
Շատ ազուար մէկ բան,
«Եղջիւրներով, մօրուքով
Չորս բարակ ոտքով,
«Սատանայ մը, որուն վեր
Պոչիկն էր ցըցուեր:

«Վըրան կանանչ խոտերուն
Սատանան սիրուն,
«Հովին տըւած իր մազեր
Մայրիկ, կը վազէր...
«Դուն բռնել տուր անիկայ
Որ մեր տունը դայ,
«Եւ բոյր եղբայր, զինքը մենք
Սիրենք ու խնամենք»:

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ՕՐԵՐ

ՀԱՆԿԻԹԻ ՎՐԱՅ ՓՈՐԱԿՐՈՒԹԻՒՆ

Մայրի՛կ, կ'աղերսէք ձեր մօրը, հում հաւկիթ մը տո՛ւր:

Բնական է որ ձեր մայրիկը պիտի ընդ-
դիմանայ, պիտի թուէ ձեզ հում հաւկի-
թին միասնեը, թէ՛ կրնայ ըլլալ որ գե-
տին իյնալով կոտորի և վրանիդ գլուխ-
նիդ, տունը տեղը աղտոտի և տակաւին
չատ մը անպատեհութիւններ որոնք կրնան
առաջ դալ տղու մը ձեռք հում հաւկիթ
տրուելէն:

Բայց դուք կը պնդէք, կը խոստա-
նաք որ զդուշութեամբ պիտի վարուիք անոր հետ. նաեւ կ'ըսէք
թէ քիչ մը վերջը ա'յնչափ գեղեցիկ արդիւնք մը առաջ պիտի բե-
րէք որ ինքն իսկ գոհ պիտի մնայ:

Իմէն պարագայի մէջ, սակայն, եթէ ձեր մայրիկը չուզէ տալ,
դուք տոբսուած էք հնազանդիլ, քանի որ ան ձեզմէ տեսիլ աղէկ
գիտէ թէ դուք հում հաւկիթի հետ վարուիլ գիտէ՞ք թէ ոչ:

Նկատենք որ հաւկիթը ընդունեցի՞ք:

Երկու գաղաթներէն մէյ մէկ պզտիկ ծակեր կը բանաք, պըզ-
տիկ մկրատի մը ծայրովը քանի մը անգամ զարնելով: Եւ մէջինը
կը պարպէք: Ուշադրութիւն ըրէ՛ք որ կարելի եղածին չափ աղէկ
պարպուի:

Այս կերպով հաւկիթը պնակի մը մէջ պարպելնէդ վերջը...
վրան քիչ մը աղ կը ցանէք և շերտ մը հացով աղուոր մը կը ճա-
շակէք:

Հիմա հաւկիթին զեղնուցն ու սպիտակուցը ձեր ստամոք-
սին մէջն են, բայց անոր կճեպը ձեր աչքին առջեւը կեցած ձեր
բարի կամեցողութեանը կ'ողատէ աղուոր զարդի մը փոխակեր-
պուելու համար:

Պզտիկ ամանի մը, զոր օրինակ սրճամանի մը մէջ քիչ մը
ձերմակ մեղրամոմ(*) զրէք և հալեցուցէք կրակի վրայ:

(*) Ձերմակ մեղրամոմը շատ զխրութեամբ կրնաք գտնել,
զոր օրինակ վառելու մոմի պզտիկ կտոր մը կը բաւէ ձեր գործին:

Նախ այդ հալած մեղրամոմով հաւկիթին վրայ բացուած ծակերը կը գոցէք. յետոյ հաստ գրչածայր մը կամ ջրաներկի վրձին մը կը թաթխէք հալած մեղրամոմին մէջ, ճիշդ այնպէս ինչպէս պիտի թաթխէիք մեղանին մէջ. և հաւկիթին վրայ կը գրէք ձեր անունը կամ պատկերներ, զարդեր և այլն:

Գաւաթի մը մէջ զօրաւոր քացախ կը լեցնէք. հաւկիթը մէջը կը դնէք. բայց հաւկիթը պարապ ըլլալով ըղորովին քացախին երեսը պիտի կենայ: Ասոր ալ առաջըը առնելու համար գաւաթին մէջը դնելէդ վերջը գաւաթին բերանը արակ մը կը դնէք և...

Կ'սպասէք:

Ձեր այս պատրաստութենէն գրեթէ երեք ժամ վերջը քացախը պիտի մաշեցնէ հաւկիթին կճեպին այն մասերը որոնք մեղրամոմով զերծ չէին մնացած քացախին ազդեցութենէն: Այնպէս որ ձեր գծած գիծերը բարձր պիտի մնան կճեպին մակերեւոյթին վրայ:

Բայց կճեպը շատ նրբացած ըլլալով կարելի եղածին չափ զգուշութեամբ դուրս հանելու է զայն գաւաթէն. յետոյ քիչ մը կը թողուք որ չորնայ և ստանայ եթէ ոչ իր նախկին կարծրութիւնը գէթ համեմատական կարծրութիւն մը:

Իւ այն ատեն կ'ունենաք աղուորիկ զարդ մը:

Բարով վայլէք:

ՅՈՒ ՅՈՒՅԱՆ

ՇՈՒՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Անցած օր Բերայի կողմը մարդ մը շուն գրկած՝ կը ծախէր: Այս սրահուն հոնկից կ'անցնէր Յոյն քահանայ մը: Շունը սկսաւ հաչել և փախչելով մարդուն գրկէն խոյացաւ քահանային վրայ, ուրախութեան նշաններ ընելով: Եկեղեցականը առաւ շունը որ իրենն էր և քանի մը ամիս առաջ Գատրգիւղի մէջ կորսնցուցած: Մարդ մը գտած էր, ուրիշի մը ծախած և ան ալ իր կարգին պիտի ծախէր:

Սակայն խելացի կենդանին պատահամբ գտաւ իր հին տէրը և նորէն անոր քով գնաց:

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԲԱԺԻՆԸ

ՅՈՂԱԿԻՄ ԵՒ ՄԻՀՐԱՆ

Երբ որ մեծնամ աղբարիկ
Պիտի ըլլամ բժիշկ ես .
Դեղին պեխեր , աղուորիկ ,
Նուրբ կօշիկ մը , և տեսնե՛ս :

Սիլինտիր մը գեղեցիկ ,
Շիք ու բարակ գաւազան
Զոյգ մը ճերմակ ձեռնոցիկ
Եւ զգեստներ այլազան :

Դրպանս լեցուն ամէն ժամ
Ոսկիներով կտորիկ ,
Շատ ստակ քեզ պիտի տամ
Այ հոգ մ'ընե՛ր աղբարիկ :

Պիտի սիրեն , սլատուեն զիս
Պատկառելով , միշտ ինէ
Տարբեր յարզանք մը անձիւս ,
Պիտի տան միշտ , բնական է :

* * *

Այսպէս կ'ըսէր Յովակիմ
Իր մեծ եղբօր Միհրանին :
Մինչ ան ըսաւ , « Եղբայր իմ ,
Պիտ' աշխատիս հետ լուսնին

Եթէ կ'ուզես ըլլալ մարդ ,
Եւ հարուստ մը պատուաւոր
Սորվէ՛ դու միշտ անընդհատ ,
Դիտուեթիւններ կարեւոր :

Ապա թէ ոչ , չե՛ս կարող
Ըլլալ բժիշկ կամ հարուստ ,
Լաւ գիտցի՛ր որ չաշխատող
Զուճի մինչեւ իսկ ապրուստ :

ԵԴՈՒԱՐԴ ԶՈՓՈՒՐԵԱՆ
ՊԵՇԻՄՔԱՇԻ ՄԱՐԻՈՒՔԵԱՆ ՎԱՐժԱՐԱՆԵՆ

ՄԵՂՈՒՆ ԵՒ ՃԱՆՃԸ

ՕՐ մը մեղու մը իր փեթակին մօտ ճանճ մը նշմարեց։
«Ի՞նչ ընելու եկեր ես—հարցուց անոր բարկացայտ չնշտով մը— իրաւ, դժուին ես անշահ կենդանի, որ եկեր խառնուիլ կուզես մեզի՝ օգի դիցունհիներուն հետ։»

«Իրաւունք ունիս — պատասխանեց ճանճը ցուրտ կերպով — մարդ միշտ կը վնասէ արդէն ձերինն ալէս խայթող սերունդի մը մօտենալով։»

«Մենէ աւելի խելացի չիկայ — ըսաւ մեղուն — մենք ենք միայն որ կենդանիներուն մէջ կանոնաւորութիւն, դասակարգութիւն և օրէնք ունինք. մենք միայն բուրումնաւէտ ծաղիկներու վրայ կը ճարակինք. մենք միայն նեկտարի չափ քաղցրահամ մեղր կը շինենք։ Կորսուէ՛ առջեւէս, անշահ տաղտկալի՛ ճանճ, որ միայն կը բլղաս և կեանքդ աղբերու վրայ կը փնտռես։»

«Մենք կ'ապրինք խնայէս որ կրնանք, — պատասխանեց ճանճը — աղբատուութիւնը մեզք չէ. բայց բարկութիւնը մեծ մեզք է։ Դուք մեղր կը շինէք որ անուշ է, բայց ձեր սիրտը միշտ լեզի է։ Դուք ձեր կարգ ու սարքին մէջ խելացի էք, բայց ձեր վարմունքին մէջ կատաղի։ Ձեր բարկութիւնը որով կը խայթէք, ձեզ մահ կը պատճառէ։ Աւելի աղէկ է նուաղ վայլուն յասկութիւններ ունենալ և ըլլալ աւելի չափաւոր։»

ՅԷՆԷԼՕՆ

ՍՏԱՅՈՒՍԾ ԳԻՐՔԵՐ

Ստացանք Ուսուցիչ Բարսեղ Էփ. Ս. Արապեանի Թուրքահայկերէն Միջին և Բարձրագոյն դասընթացքի համար։ Այս թուարանութիւնը վաւերացուած է Ուսումնական Խորհուրդէն որ զայն կը նկատէ խիստ նպատակայարմար և պատրաստուած՝ մեր վարժարաններուն միջին և բարձրագոյն կարգերուն համար, մէթոտաւոր և ամփոփ։

Գիշն է և զբուշ։ Կեդրոնատեղի, Պոլիս, Չաքմաքճըլար, Յովհաննէս Գըլըճեան Գրատուն։

ՊԶՏԻԿ ԲԱՐԻ ՏՂԱՆ

(ՀԷՔԵԱԹԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ ԿՈՄՍՈՒՀԻ ՏԸ ՍԵՎԻՍՈՒ)

ՆԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ԱՄՓՈՓՅԻՐԸ.— Վաճան իւ հիւանդ մայրիկին դարման մը զտնելու համար նամբայ ելած է վստեղաւոր լեռան մը կասարը ելլելու։ Երբ հասաւ լեռան մօտ, անստեղծաւ որ անսանձան եւ խորունկ գետ մը արջապատած է զայն։ Յուսանաս սկսաւ լալ։ Այս պահուն եկաւ Ակոր մը զոր Վաճան մանէն տղատած էր։ Ակորը կոնակը առաւ տղան եւ շուտով նամբորդութեւն մը ետք, գետին միւս կողմը անցուց զայն։

Գ.— ՀՈՒՆՁՔԸ

Քալեց երկար ատեն, երկար ատեն։ Բայց ի զոր կը քալէր. գետը անցնելէն ի վեր ո՛չ լեռան ստորոտէն աւելի հնուռ էր եւ ո՛չ ալ գաղաթին աւելի մօտ։

Ուրիշ տղայ մը՝ եկածին պէս պիտի վերադառնար. բայց փոքրիկ քաջ Վաճան չյուսահատեցաւ եւ իր ծայրայեղ յողնութեան հակառակ քսանքովէ կ'որ քայեց, առանց քայլ մը առաջ գացած ըլլալու։ Այս ժամանակէն ետք իսկ, յուսահատած չէր դարձեալ, ինչպէս չէր յուսահատած առաջին օրը։

«Եթէ հարկը տարի ալ քալել հարկ ըլլայ, ըսաւ, պիտի քալեմ գաղաթը հասնելու համար»։

Հաղիւ այս խօսքերը արտասանած էր, իր դիմացը տեսաւ պղտիկ Ծերունի մը որ իրեն կը նայէր խիստ դէմքով մը։ Ծերունին ըսաւ.

— «Ուրեմն այդչափ փափաք ունիս գաղաթը հասնելու, պըղտիկ. ի՞նչ կը վնասուի այդ լեռան բարձունքը։

— «Կեանքի Տունիւր, իմ բարի պարոնս, աղատելու համար իմ բարի մայրիկս որ հիւանդ կը մեռնի»։

Պղտիկ Ծերունին զլուխը թօթուեց, իր կլոր փոքր թուշը կրթնցուց իր գաւաղանին ոտի զլուխին, եւ երկար ատեն Վաճանը քննելէ ետք, ըսաւ.

«Բու անուշ եւ անկեղծ դէմքդ ինծի հաճոյ թուեցաւ աղաս. ես լեռան Ուրիշներէն մէկն եմ. քեզի թող պիտի տամ որ առաջանաս. պայմանաւ որ հնձես լուր ցորենս, կամենս (ծեծես), ալիւր չլինես եւ ալիւրն ալ հացի վերածես։ Երբ հնձես, կամենս, աղաս եւ եփես, կանչէ՛ ինծի։ Բեղի պէտք եղած բոլոր գործիքները պիտի գտնես սա մօտիկդ, փոսին մէջ, ցորենի արտերը առջեւդ եւ եւ լեռը կը ծածկեն»։

Պզտիկ Ծերունին անհետացաւ և Վահան սարսափահար ակնարկով մը դիտեց ցորենի անհուն դաշտը որ կը տարածուէր իր առջև : Բայց շուտով յաղթեց այս յուսահատութեան զգացումին . հանեց վերարկուն , փոսէն առաւ մանգաղ մը և սկսաւ ցորենները հնձել հաստատամտօրէն :

Վահան հոս անցուց հարիւր իննըսունը հինգ օր և այնչափ ալ գիշեր :

Երբ ամէնքը հնձուեցան , Վահան սկսաւ կամեել ցորենը կամօռակով (ցորեն ծեծելու գաւազան) մը , կամեց ամբողջ վաթսուն օր : Երբ բոլորը կամուեցան լմնցան , սկսաւ զանոնք աղալ ջաղացքի մը մէջ որ ցորենին մօտ հաստատուած էր : Իննըսուն օր աղաց : Երբ լմնցաւ , սկսաւ ալիւրը խմորել և եփել , խմորեց և եփեց հարիւր քսան օրուան մէջ : Որչափ որ հացերը կ'եփէին , ինք զանոնք մաքուր մը կը շարէր դարակներու վրայ , ինչպէս զիրքերը կը շարեն մատենադարանին մէջ :

Երբ ամէն բան լմնցաւ , Վահան ուրախութենէն թրթուռն կանչեց լերան Ոգին : Ոգին տեսնուեցաւ անմիջապէս . համբեց 468,329 հատ հաց , առաջին և վերջին հացին ծայրերէն քիչ մը խածաւ . մօտեցաւ Վահանին , այտին պզտիկ ապտակ մը տուաւ և ըսաւ .

«Դուն աղէկ տղայ մըն ես և կ'ուզեմ որ աշխատութիւնդ վարձատրեմ» :

Իր գրպանէն քաշեց հանեց փայտէ ծխատուփ մը և Վահանի տուաւ չարածհիօրէն ըսելով :

«Երբ վերադառնաս քու տունդ , պիտի բանաս այդ ծխատուփը որուն մէջ պիտի գտնեա ծխախոտ մը որուն նմանը չես տեսած ընաւ» :

Վահան ընաւ ծխախոտ չէր խմեր , և պզտիկ Ոգին նուէրը իրեն օգտակար չերեւցաւ : Բայց իր մտածումը չյայտնեց և խիստ քաղաքավարութեամբ և գոհ կերպով շնորհակալ եղաւ Ծերունիին :

Պզտիկ Ծերունին ժպտեցաւ , ետքը քրքջաց և անհետացաւ :

(Շարունակելի)

ԾԵՐՈՒԿ ՀԱՆԻՆ

ՊԶՏԻԿ ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բոլոր մարդոց երեք չորրորդին քով , աջ թեւը երկու սանդիմեթր աւելի երկայն է ձախէն :

— Աշխարհի ամէնէն մեծ Աստուածաշունչը Հռոմ կը գտնուի : Երբայեցերէն գրուած է և 320 լիպրա կը կշռէ :

ՆԱԽԱԳԱՀ ՌՈՒԶՎԷԼԹ ԵՒ ԵՐԿՈՒ ՀԱՆՃԱՐԵՆ ՏՆԱԲ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց հանրապետութեան նախագահը՝ Մըսթըր Բուզվէլթ այս օրերս զարմանալի անակնկալի մը ենթարկուեցաւ։

Նախագահը իր Մեյ-Ֆլաուր զբօսանաւով կը պտտէր ծովի վրայ։ Օդը զմայլելի էր և հանգարտ, այնպէս որ խիստ յարմար էր անթեղ հեռագիրով հաղորդակցելու։

Անմիջապէս զբօսանաւին հեռագրական գործիքը լարուեցաւ։ Ահաւասիկ թէ ի՞նչ խօսքեր փոխանակուեցան։

— Թաք, թաք, թաք. դ՞՞նք ես Սպիտակ-Տուն (Սպիտակ Տունը նախագահին պալատն է)։

— Բայց դ՞՞ուք ով էք։

— Մենք Մեյ-Ֆլաուրն ենք։

— Ահ, ահ, շոգեհնաւին մէջ ամէն բան աղէկ է։

— Շատ աղէկ, շնորհակալ եմ. նախագահին մէկ հրամանագիրը պիտի հաղորդեմ ձեզի։

— Շատ աղէկ։

— Ահաւասիկ։ Նախագահը այս գիշեր շատ ուշ պիտի գայ. հետեւաբար կը ինդրէ որ ճաշի սպասէք։

— Օ՛, ոչ, արդէն մեզի համար շատ բան մը չկայ ուտելիք։ Բսէք իրեն որ շոգեհնաւին մէջ ճաշէ։ Գիշեր բարի...

Ասանկ պատասխան կ'ըլլա՞ր։ Նախագահին տան հեռագրողը խելքը կորսնցուցած էր. կամ արդեօք քանի մը չարամճի մարդիկ մեքենային գաղտնիքը գիտնալով, իրենք սպառախանած էին։

Բայց Մըսթըր Բուզվէլթ փոխանակ լարկսնալու այս միջադէպէն, զուարճացաւ և որոշեց վերադարձին լուսաբանել գաղտնիքը։

Նախագահը վերադարձին հարցաքննեց իր պալատին հեռագրողը, որ պատասխանեց թէ ինք բնաւ հեռագիր առած չէր։ Ուշինկիթնի անթեղ հեռագրի միւս կայաններն ալ անանկ լուր մը առած չէին։ Ո՛վ էր ուրեմն փնտռեցին և գտան։

Քաղաքին աղքատ մէկ թաղին մէջ երկու տղաք, 15 տարեկան ստամբախներ, իրենց ճարտարամտութեան և համբերատարութեան շնորհիւ յաջողած էին անթեղ հեռագրի գործիք մը չինել նախագահին ունեցածէն աւելի կատարեալ կերպով։

Այս խելացի և հանճարեղ տղաքն էին որ պատասխանած էին Մըսթըր Բուզվէլթի խօսքերուն։

ԻՆՉ ՈՐ ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ Է

—•••••—

200 ՕԽԱՆՈՑ ՉՈՒԿ ՄԸ

Այս չաբժու. Ծաղիկի խճագրատան մօտերը հսկայ ձուկ մը ծախուեցաւ կոոր կոոր: Տեսնողները զայն թրածուկ (ֆլընճ պա- ղըղը) կը կարծէին. սակայն ձկնավաճառները պատմեցին թէ այդ ձուկը կը կոչուի իսթալիիս ազնւանը և կշռելով տեսած են որ 200 օխտ ծանրութիւն ունի: Յոյն ձկնորսներ այս տեսակ ձուկը կը կոչեն օրփիւս. ասանք երբեմն կ'երևին Պէյքօզի և Քաւաքի կողմերը և կ'իյնան որսարաններու (սալիան) մէջ: Երբ ուռկանին մէջ մտնեն, պահապանը անփշապէս կը գոչէ «օրքինո՛ս, օրքինոս»: Երբ այս ձայնը լսեն, որսարանին բոլոր մօրդիկը իրենց գործը դի- տին: Մէկ կողմէ որսարանին դուռը կը դոցեն, և միւս կողմէ բիրերով, կեռերով կը հալածեն զայն: Այս պահուն տեսարանը հետաքրքրական է: Քանի ուռկանը ինկած ձուկերը տապալակին, որսարանին մէջտեղը կը խորունկնայ և ձուկը կը բռնուի: Երբեմն կը պատահի սակայն որ կենդանին չափազանց կատղի և ինքզին- քը որսարանէն դուրս նետէ: Բայց այս կռիւին մէջ ընդհանրա- պէս ձուկերը կը յաղթուին, և ձկնորսները երկաթ կեռերով զայն կը քաշեն կ'առնեն նախ մէջ:

Օրփիւսու ձուկը ամէն ատեն այսքան հսկայ չըլլար: Կան որ թրածուկին չափ են, 25-30 օխտ ծանրութեամբ, և տանցմէ է իր յոճախ կ'որսացուի:

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Կեդրոնական Վարժարանի ամառային հանգէսը տեղի ունեցաւ այսօր մեծ շքով Ղալաթիոյ Խորհրդարանի սրահին մէջ, բազմա- թիւ եկեղեցական և աշխարհական ծանօթ անձնաւորութեանց ներ- կայութեան:

Կեդրոնականը այս տարի ունի ութը չրջանաւարտ. Տեաք Ռափայէյ Շիշմահեան, Կարապետ Քիւրքճեան, Արամ Տէօքմէ- ճեան, Միսաք Արիսողոմեան, Արտաշէս Սարգիսեան, Հայկ Գուր- դէն, Փառնիկ Թուղլաճեան և Խոսրով Բէտէեան, որոնց իր անկեղծ շնորհաւորութիւնները կ'ուղղէ Ծաղիկի Խճագրութիւնը և փայ- լուն յաջողութիւն կը մաղթէ կեանքի սապարէզին մէջ:

Մ Տ Ք Ի Զ Բ Օ Ս Ա Ն Ք

Հանելուկ թիւ 11.

. . .
. . .
. . .
. . .

Ա. Ստակին ուրիշ մէկ բառը.

Բ. Ռուսիոյ մէկ քաղաքը.

Գ. Կոյուղիին հոմանիշ մը.

Դ. Ձենէ չատերուն սեռը.

Այս բառերը երբ դրուին կէտերուն տեղ ինչպէս որ կը կարդացուին աջէն ձախ, նոյնը պէտք է կարդացուին նաեւ վերէն վար:

Հարցում թիւ 11.

Ինը լուցիկի փայտեր ի՞նչպէս չարելու է որ կազմուին երեք չեղանկիւն կամ տրամանկիւն (քաջափա պիչիւնի):

Լուծողներէն մէկը վիճակով պիտի ստանայ 3 ամիս Ծ'աղիկ և միւսը գիրք մը:

Պատասխանները պէտք է Խմբագրատուն հասնին մինչեւ հինգշաբթի առաւ ժամը 3:

Թիւ 10 հաշուական հարցումը գրեթէ ամբողջն ալ սխալ լուծեր էին, բազմապատկող թիւը 0 նշանակելով: Ծիշդ լուծումն էր 9 որով երբ բազմապատկենք 4444 թիւը կ'ունենանք 39996: Չորս հատ 9 կը ջնջենք, մնացած 3 և 6 կ'ընէ 9, որով ան ալ կը ջնջուի: Ծիշդ նոյն արդիւնքը կ'ըլլայ նաեւ երբ 3ով կամ 6ով բազմապատկենք:

Այս հարցումը ճիշդ լուծած էին երկու հոգի միայն Սալմա քոնրուիէն՝ Աստղիկ Վ. Շատաւորեան և Բերայէն՝ Մառի Վարդանեան: Օր. Աստղիկ չահեցաւ վիճակը և կ'ստանայ գիրքը:

Իսկ թիւ 10 հասնելուին լուծումն էր, ըստ ար. Պատասխանները կէս առ կէս սխալ լուծեր էին: Ծիշդ լուծողներն են...

Մայր Վարժարանէն՝ Հայկ Պարտիզ'յանեան, Անտէլ Գազանձեան:

Գարբաշէն՝ Փայլինէ Ծէրահեան և Գրիգոր Յարութիւնեան:
Խաղիւղէն՝ Մառի Պազատարեան և Խաչիկ Միհրանեան:

Բերայեն՝ Պողոս Արսէնեան և Մառի Վարդանեան :
 Բագր. Վարժ. Էն՝ Հայկուհի և Հրանդ Գուրապեան :
 Գաւրգիւղեն՝ Կեսարուհի Թրէնկեան և Հայկ Ճիլանեան :
 Սկիւսարեն՝ Սիմոն և Մալվինէ Վալիտեան :
 Օրթագիւղեն՝ Լեւոն Խանճեան և Սարիէն Ալէմաղլեան :
 Մագրիգիւղեն՝ Յովսէփ Սվաճեան :
 Սալմաքունը իեն՝ Առաքիլ Շատուրեան :
 Աճաքագարեն՝ Վահան Բարսեղեան :

Աստուծոյ՝ զիճակը չ'սնկցաւ. Խաղաղի Գալֆեան Որբանոցէն
 Մառի Պաշտասարեան, որ կ'առանայ խոտաւոցուած գիրքը :

ԱՐԵՒԵԼՔ

Օրաթերթ պատկերազարդ, ազգային, դրա-
 կան, քաղաքական, գիտական և տնտեսական :
 Կը հրատարակուի կէս օրէն ետք : Գինն է ձեռքէ 10 փարա : Տա-
 րեկան բաժնեդինն է Պոլսոյ համար 80 զրոշ, գաւառաց համար
 108 զրշ, և արտասահմանի համար 35 փրանք :

ՎԱՒԵՐԱԳԻՐ

Ուսումն. Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան

Ուսումնական Խորհուրդս քննութեան առաւ Միհրան էֆ.
 Յովհաննէսեանի պատրաստած «Nouvel Alphabet Français»
 անուամբ փրանսերէն քերականն և յարմար դատելով զայն նոյն
 լեզուի ուսուցման, կ'արատնէ անոր դործածութիւնն ազգային
 վարժարանաց մէջ :

Ի զիմաց Ուսումն. Խորհրդոյ

Ա. Տէնադպիր

Ա. Տէնապէս

ՊԵՏՐՈՍ ԿՈՍՄՊԵՏԵԱՆ

Յ. ԴՈՒՐԳԷՆ

ԾԱՆՈԹ. — Սոյն նոր քերականն հրատարակուած է Զարդարեան
 Գրատան միջոցաւ և կը վաճառուի 60 փարայի, վարժարան-
 ներու համար մասնաւոր զեղջ, նմոյշ կը շրկուի առանց փոխարի-
 նութեան : Հասցէ՝ Զարդարեան Գրատուն Կ. Պոլիս : 10—1

ՆՈՒՒՐ

Բերայէն Օր. Արմինէ Յ. Պոյաճեան որ 3 ամսուան Ծաղիկ
 չ'աճած էր 8 թիւ հանելուկին առթիւ, իր թերթերը նուիրեց
 գաւառացին աղքատիկ վարժարանի մը :

Այսպէս, ցարդ հրատարակուած 11 թիւ Ծաղիկները շրկեցինք
 Տիգրիկի Ս. Լուսաւորիչ Որբանոցին :

Հուժում թիւ 11 հանելուկին և հարցումին.